

PAPROTNIA, kościół parafialny pw. św. Bartłomieja

Lokalizacja (historyczna i współczesna)

PAPROTNIA, dawna ziemia drohicka woj. podlaskiego (ob. powiat siedlecki, woj. mazowieckie) / dawny dekanat łosicki archidiecezji janowskiej diecezji łuckiej (ob. dekanat Suchożebry diecezji siedleckiej)

KOŚCIÓŁ PARAFIALNY PW. ŚW. BARTŁOMIEJA, elewacja wschodnia prezbiterium, relikw tablicy poświęceniowej konsekracji świątyni i osoby proboszcza ks. kan. Macieja Antoniego Kobylińskiego

Datowanie (z fazami)

1766

Fundator / fundatorzy (odpowiednio do faz)

Nieustaleni, zapewne miejscowy proboszcz lub duchowni

Wykonawcy (osoby, warsztat, krąg artystyczny) – pierwotni i wtórni

nieustaleni

Historia powstania

Drewniany kościół parafialny wzniesiony w latach 1749-1750 z fundacji Baltazara i Jakuba Ciecierskich, po pożarze poprzedniego, odtąd pozostawał pod opieką rodzin Paprockich i Ciecierskich. Zabytek, umieszczony na elewacji, bezpośrednio na blokach drewna w dolnej części ściany wschodniej prezbiterium, odsłonięty spod wtórnego szalunku podczas prac remontowych przy elewacjach świątyni w marcu 2015 r.

Przekształcenia, remonty, konserwacje

Kościół zamknięty przez władze carskie w 1876 r., uszkodzony w ogniu 1908, gruntownie przebudowany z zachowaniem części ścian magistralnych w latach 1909-1910 staraniem proboszcza ks. Stanisława Górskiego, gruntownie odnowiony na zewnątrz 2015.

Kompozycja / układ

Tablica w kształcie prostokąta okolonego czarnym konturem, zawierająca częściowo zatarty i zmyty napis poświęcający konsekrację w 1766 r. nowej drewnianej świątyni za rządów ks. prob. Macieja Antoniego Kobylińskiego, ponadto plebana w Knychówku, dziekana łosickiego i kanonika brzeskiego. Powyżej, po prawej, mniejsza tablica o identycznym kształcie, z piramidą z trzech czaszek.

Ikonografia

Przykład najprostszej formy upamiętnienia w taniej technice malarskiej, bezpośrednio na deskach elewacji kościoła. Tablica z motywem czaszek odnosi się z kolei do miejsca ekspozycji – cmentarza przykościelnego – i do osoby samego fundatora, ks. prob. Kobylińskiego.

Analiza formalno-stylistyczna

Prostota kompozycji, obiegowy krój pisma w inskrypcji oraz prymitywny rysunek czaszek wykluczają atrybucję zawodowemu malarzowi.

Źródła i literatura przedmiotu

Zabytek nieuwzględniony w literaturze. Szerzej na temat historii kościoła w Paprotni zob.: *Katalog zabytków sztuki w Polsce*, t. 10: *Województwo warszawskie*, red. I. Galicka i H. Sygietyńska, z. 22: *Powiat siedlecki*, oprac. I. Galicka, H. Sygietyńska, D. Kaczmarzyk, Warszawa 1965, s. 21; *Odkrycie w parafii św. Bartłomieja Apostoła w Paprotni*, „Podlasie 24. Regionalny Portal Informacyjny”, wydanie 27.03.2015, <http://www.podlasie24.pl/powiat-siedlecki/kosciol/odkrycie-w-parafii-sw.-bartlomieja-apostola-w-paprotni-16e30.html> (protokół dostępu: 30.12.2019)

Fotografie:

Paprotnia, kościół par. pw. św. Bartłomieja, ściana wschodnia prezbiterium, elewacja, tablica poświęcenia konsekracji świątyni z elementem programu wanitatywnego, 1766, wyk. nieustalona pracownia malarska z Podlasia (atryb.), fot. MW, 2018.